

MARCEL RAU, GRAVEUR VAN LEOPOLD III

Enkele verbeteringen en opmerkingen
op het artikel in het jaarboek 1998

Luc Vandamme & Urbain Hautekeete

Sinds het verschijnen van de catalogus van Marcel Rau, in het jaarboek van 1998, mocht ik enkele interessante opmerkingen en verbeteringen ontvangen van de leden en in het bijzonder van Raymond Glorie. Waarvoor onze hartelijke dank.

In de inleiding schrijf ik dat Oscar Jespers een oud-leerling was van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel. Dit is foutief, Jespers is hier nooit een leerling geweest!

“Het Ceres-portret zou het profiel van Leopold III weergeven” stelling van Jos Philippen in zijn werk over de Belgische numismatiek. Raymond Glorie, leerling en op dat moment medewerker van Rau verklaart ons: *la ressemblance est imprévue et n'as pas été voulue par Rau, je suis formel sur ce point.*

Hierbij volgen nog een reeks bemerkingen geklasseerd naar de catalogus.

2. Eeuwfeest van België

Het monogram op de voorzijde is niet dat van Leopold III maar de samengevoegde monogrammen van L.L.A. zijnde Leopold I, Leopold II en Albert I. Rau maakte deze medaille als primus van een wedstrijd met 45 deelnemers.

8a. Prins Boudewijn

Het ontwerp in was en met een diameter van 300 mm werd aangeboden aan koningin Astrid.

8b. Erkentelijkheidspenning van de Vereniging ter Bescherming van de Zwarte Kindsheid in Belgisch Congo

Commentaar door dhr J.R. Dijkmans (brief in het bezit van de redactie)

Bij het lezen van het jaarboek 1998 is mij het volgende opgevallen in het artikel "Marcel Rau graveur van Leopold III" door L. Vandamme en D. Bernier nr. 8b blz 63 en nr. 21 Vz.2 blz. 71 en 72. De afbeelding 8b blz. 115 is in feite het nr 21 Vz.2 zoals eveneens op blz. 125 te zien is. Het verschil zit hem in de kroon boven het monogram van prins Boudewijn. Bij het nr. 8b is het een prinsenkroon zoals bij het nr. 21 Vz.1 en 21 Vz.3. Zie hierboven ook de foto van de medaille VEREENIGING TER BESCHERMING / DER ZWARTE KINDSHEID / IN BELGISCH CONGO / UIT DANKBAARHEID. Het verschil in kroon is verklaarbaar daar 8b uitgegeven werd in 1933 toen zijn vader prins Leopold kroonprins was en pas na het overlijden van koning Albert I, Boudewijn kroonprins werd, waardoor op 21 Vz.2 de kroon aangepast werd, daar de medaille uitgegeven werd in 1937. Voor de diameters wordt in het jaarboek voor de 2 medailles de diameter 50 mm opgegeven. M. Van Craenbroeck vermeld 49,6 mm en het exemplaar 8b in het bezit van J.R. Dijkmans meet 49,6 mm en het exemplaar 21 Vz.2 meet slechts 49 mm.

14. Wereldtentoonstelling Brussel 1935

Van dit hangertje op Ø 20 mm werden ook bronzen exemplaren geslagen.

18. Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel, eremedaille

Bestaat ook met op de keerzijde de volgende tekst in de afsnede en zal vermoedelijk ook nog met andere teksten voorkomen:

KON. VLAAMSCH MUZIEKCONSERVATORIUM / — / HOGER DIPLOMA VOOR LYRISCHE KUNST / MET ONDERSCHIEDING TOEGEKEND AAN / PARMENTIER - NOËL / 1940 - 1941

19. Eeuwfeest van het 1ste Artillerie Regiment

Verbetering van de tekst op de keerzijde:

* CENTENAIRE DU 1ER RÉGT. D'ARTILLERIE * / EEUWFEEST VAN HET
1TE RÉGT. ARTILLERIE

Regimentswapen tussen de jaartallen 1836 (links) en 1936 (rechts) en binnen
een lauwerkrans, onderaan bijeengebonden.

Deze medaille bestaat eveneens zonder de jaartallen 1836 1936

21. Wereldtentoonstelling, Parijs 1937, Vz.5

Bestaat in zilver, Ø 70 mm, met als keerzijde:

MUTSAARD / 1938 / GIFT VAN / ZIJNE MAJESTEIT DE KONING

Tekst binnen een lauwerkrans met onderaan een ornament.

Vz. 19 en 21 en 31a, 31c

Deze Vz. bestaat eveneens in een variante op 14 mm met op de keerzijde een aan-
gelaste speld.

Collectie U. Hautekeete

Variante op de Vz. nrs. 19 en 21 Vz.5

- Vz.** Beeldenaar en legende als nr. 19 en 21 Vz.5 doch het betreft een medaille met bovenaan als sieralement een koninklijke kroon met linten met bolloog en ring
- Kz.** Als keerzijde is een bestaande medaille gebruikt; links een eiken- en een lauwerentak. In het midden een brede band met daarop een medaillon geplaatst met volgende tekst in drie lijnen: **Koningsprijs / A Debacker / 1938**. De keerzijde is duidelijk geen ontwerp van Rau doch een bestaande keerzijde waarschijnlijk bij FISCH geslagen.

25. Brasserie des Alliés – Marschienne-au-Pont

Commentaar van Raymond Glorie: *Je n'ai jamais entendu ni vu cette médaille et je doute qu'elle soit de Rau!* Ze is nochtans getekend onderaan met R.

31a. Herinnering aan oflag Prenzlau

We lezen in de *Revue Belge de Numismatique* 1941-1946 : assemblée générale tenue à Bruxelles, dans la Salle de conférences de la Bibliothèque royale, le 15 novembre 1942: *notre contrôleur M. le lieutenant-général Michiels, en captivité à l'Oflag IIA, continue à s'intéresser à la médaille; à l'occasion du 21 juillet 1942, il a fait souscrire un millier de médailles du roi Léopold III par M. Marcel Rau de trois modules différents.*

39. Charles Resteau

Opmerking van Raymond Glorie: *Cette médaille de Charles Resteau est celle que Rau trouvait la plus réussie de son œuvre.*

40. Landsbond van de Belgische Bakkerijen

Bij deze medaille hoort een diploma waarop deze medaille ook nog eens staat afgebeeld. Diploma en medaille werden meestal samen ingekaderd.

46. Arbeid

Kz. 1954-1963 / DIX ANS / CAMPAGNE DE SECURITE

Bovenaan het logo van de Belgische Spoorwegen (letter B in ovaal).

Ø 70 mm, brons

49. ~~Ethel Ford~~ Ida Drugmand

De afgebeelde dame is niet Ethel Ford! Op het moment van het verschijnen van de catalogus was mij geen exemplaar bekend met een keerzijde. Recent vond ik een exemplaar met volgende tekst op de keerzijde:

EN SOUVENIR / DE / MADAME / IDA DRUGMAND / A / SES CHERS AMIS

Raymond Glorie bevestigt mij dat Rau drie medaillons maakte voor de Ford-fabrieken van Antwerpen nl. van Henry Ford, Henry Ford II (zijn zoon) en Ethel Ford (de schoondochter van Henry Ford I). Zij tekende trouwens met "Ethel by Ford". Van deze drie bas-reliëfs werden bronzen gegoten met een diameter van 450 mm die opgehangen werden in de inkomhal van de fabriek in Antwerpen. Ook werden er

gegoten medailles van getrokken met een diameter van 100 mm, alsook geslagen medailles van Henry Ford.

De referentie naar *Les médailles coulées de Marcel Rau* slaat dus op de gegoten medailles van de familie Ford. De referentie naar *De medaille in België van 1951 tot 1976* slaat op de geslagen medaille van Mevr. Ida Drugmand.

53. François Bovesse (1890-1944)

Deze medaille komt ook voor met de volgende tekst op de keerzijde:

CE QVI DEMEVRE QVAND / TOVT S'ECROVLE, C'EST / L'AME, C'EST L'ESPRIT / (handtekening van François Bovesse)

De tekst staat in de onderste helft van de medaille. In de bovenste helft van de medaille staat links een haan, in het midden een toorts met een eikenblad en eikels en rechts een harp met een ster.

55. Provinciale Kamers voor Ambachten en Neringen van België

- Vz.** Twee gekoppelde bustes naar links gericht; de linkse figuur houdt een tandwiel en een zwaard vast; rechts Mercurius met gevleugelde helm en caduceus. Onder de afsnede: DE KAMER / VAN OOST-VLAANDEREN / AAN
Volgende tekst is gegraveerd: DE VERENIGDE SPEKSLAGERS / VAN GROOT - GENT / 1907 - 1962
Onderaan een eikel met twee eikenbladeren.

Kz. Als nr. 55

In de rand drie instempelingen, firma stempel FISCH gehalte stempel (950)

Zilver Ø 70 mm

Collectie U. Hautekeete

59. Koninklijke Bibliotheek Albert I

Opmerking van Raymond Glorie: *Cette médaille "en grand" d'Albert fut réalisée pour le bateau "Albertville".*

64. Prijsplakket Bloemenwedstrijd

Vz. Als nr. 64

Kz. Tekst in 6 lijnen / DISPENSAIRE / LES
SANS SOUCI / XXVE ANNIVERSAIRE
/ IXELLES / 1909 – 1934

Zilver 42 x 66 mm, variatie met draagoog en ring.
Collectie E. Verbeke

74. Henri Lepage

Dhr. Marc Van Craenbroeck wijst mij er op dat de biografie hier vermeld van de ver-
keerde Henri Depage zou zijn.

75. Algemene centrale der Liberale Vakbonden van België

Komt ook voor in lood maar dan zonder signatuur op de keerzijde. Is dit een proefslag? Bestaat eveneens in verzilverd brons.

77b. Veteranen Leopoldisten

Komt ook voor met in het veld: BARON H. COGELS

86. Electrobél (niet gepubliceerd in het jaarboek 1998)

Vz. Drie naakte arbeiders met werktuigen en tandwiel

Bovenaan rechts: x ELECTROBEL; onderaan links: RAU. Getekend: WG

Kz. Op 5 lijnen: – 2001 – / vzw NUMISMATICA LIMBURG / EGMP vzw / Lid voor het leven / N° (volgnummer)

2001, tin, 107 x 107 mm, 159 g, 25 ex.

Graveur: William Goole. Atelier: Hasselt-Tin, Hasselt

Ref.: Muntklapper nr. 32 blz 19.

Het betreft hier een ontwerp van de hand van Marcel Rau (1886-1966) voor de firma Electrobél dat nooit werd uitgevoerd. Het ontwerp werd gevonden in zijn persoonlijk archief waarin trouwens nog enkele onuitgevoerde ontwerpen zitten. Er wordt vermoed dat dit ontwerp gemaakt werd naar aanleiding van “zoveel” jaren bestaan van de firma; het ontwerp stamt zeker uit de periode van de jaren 30.

BIBLIOGRAFIE

E.G.M.P., *Jaarboek 1998*, Herent 1999.

E.G.M.P., *De Muntklapper nr. 32* oktober 2001.

Met deze bijwerking van het oeuvre van Marcel Rau zullen we zeker nog niet volledig zijn, doch mochten er nog verzamelaars zijn met opmerkingen, dan graag een briefje met foto van de betreffende medaille bezorgen aan de auteurs.

schaal 8/10